

Svensk Kärnbränslehantering AB
Stora Asphällan 8
742 94 ÖSTHAMMAR

Samråd om SFR 2. Synpunkter från Naturskyddsföreningen Uppsala län

Naturskyddsföreningen Uppsala län lämnar följande yttrande i ärendet om ny anläggning av slutförvar för kortlivat radioaktivt avfall (SFR 2) i Forsmark. SKB har som underlag sänt ut samrådshandling, ID 1415339, februari 2014, och genomfört ett allmänt samrådsmöte i Östhammar lördag 1 februari 2014.

Föreningen ansluter till den inlaga som Naturskyddsföreningen och/eller Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG skickar in.

Bakgrund

Den befintliga anläggningen för slutförvaring av radioaktivt avfall, SFR 1, har i Forsmark varit i drift sedan 1988. Anläggningen är avsedd för låg- och medelaktivt kortlivat driftavfall från kärnkraften och visst medicinskt och industriellt radioaktivt kortlivat låg- och medelaktivt avfall.

I framtiden kommer behov att finnas för slutförvaring av låg- och medelaktivt avfall som måste tas om hand i samband med rivning av kärntekniska anläggningar, framför allt de svenska kärnkraftreaktorerna. Det låg- och medelaktiva rivningsavfallet kommer till största delen att vara kortlivat, men delar av rivningsavfallet kommer att vara långlivat. Det långlivade rivningsavfallet behöver ett särskilt omhändertagande i ett slutförvar för långlivat avfall, SFL.

Den befintliga SFR 1 anläggningen har inte varit avsedd för och saknar tillstånd för ett omhändertagande av det kortlivade låg- och medelaktiva rivningsavfallet.

Prövningsprocessen

Det är viktigt att från början göra klart hur den rättsliga processen för prövningen kommer att ske. Naturskyddsföreningen Uppsala län förde fram som en samrådssynpunkt efter samrådet i november 2012 att det i ansökningshandlingarna bör finnas en redogörelse för beslutsprocessen där frågan om kommunalt veto behöver belysas.

I underlagsmaterialet till samrådet 1 februari 2014 finns ett kapitel 6 om den fortsatta processen. Här finns inget nämnt om att regeringen ställer fråga till Östhammars kommun om kommunen kan tillstyrka ansökan eller avstyrka. Frågan om kommunalt veto har inte kommenterats i samrådsunderlaget inför mötet.

Efter samrådet 2012 lämnade SKB in en skrivelse daterad 2013-01-29 till Miljödepartementet med hemställan att regeringen beslutar att den planerade utbyggnaden av SFR inte ska vara föremål för regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. 1 § miljöbalken. SKB menade att den planerade utbyggnaden av SFR inte är av en sådan omfattning att bestämmelsen om regeringens obligatoriska tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. 1 § miljöbalken är tillämplig.

Vid tillståndsprövningen för att bygga SFR 1, det befintliga SFR, ställde Östhammars kommun som villkor för sin tillstyrkan till ansökan enligt 136 a § byggnadslagen krav att ett eventuellt byggande av ytterligare ett slutförvar för kortlivat radioaktivt avfall i kommunen ska prövas enligt 136 a § byggnadslagen, det vill säga att tillstånd inte skulle få ges utan att kommunen givit sitt godkännande i ett så kallat vetobeslut. Enligt den redogörelse för beslutet som finns på sidan 85 i skriften "Vitbok - Beslutet om Forsmarkslagret för låg- och medelaktivt avfall" författad av Staffan Westerlund, tidigare professor i miljö rätt vid Uppsala Universitet och utgiven av Uppsala läns naturvårdsförbund, gick regeringen med på detta i sitt tillståndsbeslut.

Naturskyddsföreningen Uppsala län utgår från att den planerade utbyggnaden av SFR kommer att tillåtlighetsprövas av regeringen som en ny anläggning och att Östhammars kommun kommer att tillfrågas om sin inställning till planerad anläggning i ett så kallat veto-beslut.

Härefter kommer planerad utbyggnad av SFR i detta yttrande att nämnas som SFR 2.

Under samrådet ställdes frågor om natursskydd vid ett framtida byggande av SFR 2 i Forsmark. Föreningen fick intrycket att SKB:s representanter inte var tillräckligt förberedda för att svara på frågor som gäller skydd av hotade och rödlistade arter. Grumling av vatten samt kväveläckage som en följd av utfyllnad i vattenområdet på Stora Asphällan är en konsekvens av deponering av bergmassor i anslutning till anläggningsområdet. Föreningen vill se en redovisning av alternativa utföranden/lokalisering av ovanjordsdelen.

Naturskyddsföreningen Uppsala län anser att SKB:s hantering av detta ärende inte sker med samma ambitioner att lämna utförlig information och jämföra olika alternativ som i ärendet om slutförvaring av använt kärnbränsle.

Föreningen begär att SKB redovisar en preliminär MKB för att se vilka överväganden som har gjorts för att välja olika alternativa utformningar/lokalisering av ovanjordsdelen och för bergupplaget för att få minsta möjliga intrång i den känsliga naturmiljön. Det gäller både för naturskyddsfrågor och för värderingen av långsiktig säkerhet för olika lokaliseringalternativ för SFR 2.

Övriga synpunkter

I underlaget kapitel 2.3 om tidsplan sägs att flera intressenter har framfört starka önskemål om att slutförvaringen av kortlivat rivningsavfall ska tillhandahållas så snart som möjligt, så att rivningsavfallet från Barsebäck kan tas omhand. Att ekonomi styr processen märks på så sätt att jämförande säkerhetsanalyser baserade på platsundersökningar för alternativa lokaliseringar inte utreds.

Hur ser SKB på möjligheten att göra ett tillräckligt bra utredningsarbete kring långsiktig säkerhet med hänsyn till kravet från sina uppdragsgivare att så snart som möjligt bygga SFR 2?

Naturskyddsföreningen Uppsala län anser att den tidspress SKB tvingas arbeta under i SFR ärendet inte gagnar arbetet att söka efter den långsiktigt bästa

lösningen ur miljö- och säkerhetssynpunkt. Ett exempel är att SKB inte planerar att utreda alternativa lokaliseringar och genomföra säkerhetsutredning på motsvarande nivå som för Forsmarks lokalisering för att bygga SFR 2. Det visar på en motsättning mellan ekonomi och säkerhet när en snäv tidplan inte ger tid och resurser för att jämföra säkerheten mellan olika alternativ.

I den säkerhetsanalys av SFR 1 som redovisades i december 2008 finns en samlad riskbedömning för olika scenarier, figur 10-14 sidan 309, som visar att någon gång mellan 1000 år och 10000 år finns en topp i den årliga risken som är i samma storlek som riskkriteriet, 10 upphöjt till minus 6. Att beräkningar i säkerhetsanalysen av befintligt SFR kommer mycket nära riskkriteriet samtidigt som det finns många osäkerheter tolkar föreningen som att SFR 1 är ett riskprojekt.

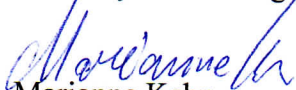
Naturskyddsföreningen Uppsala län anser att säkerhetsprincipen att fördröja utsläpp av radioaktivitet från låg- och medelaktivt avfall inte är tillräcklig, det behövs även inneslutning av avfallet tills avfallet avklingat till ofarlig nivå.

Föreningen har uppmärksammat att SGU med laserskanning från flyg över Sverige har registrerat ett förhållandevis stort och tidigare okänt jordskalv i Bollnästrakten för cirka 10 000 år sedan. Bollnäs ligger inte så långt från Forsmark.

Betydelsen ur säkerhetssynpunkt för slutförvaring av kärnavfall i Forsmark av upptäckten att jordskalv har inträffat i Bollnästrakten efter den senaste istiden måste närmare studeras och utredas av SKB.

Naturskyddsföreningen Uppsala län delar de synpunkter som framförs i samrådsinlagan som Naturskyddsföreningen och MKG skickar in.

Naturskyddsföreningen Uppsala län

Marianne Kahn
Ordförande